

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางด้านประชากร และพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กับพฤติกรรมการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมุติฐานในการศึกษาประกอบด้วย

1. ประชาชนที่เพศต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงต่างกัน
2. ประชาชนที่อายุต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงต่างกัน
3. ประชาชนที่ระดับการศึกษาต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงต่างกัน
4. ประชาชนที่อาชีพต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงต่างกัน

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชมาไม่น้อยกว่า 5 ปี และจะต้องเคยฟังหรือเคยดูสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง และฟังหรือดูครั้งสุดท้ายก่อนการสัมภาษณ์เป็นเวลาไม่เกิน 3 เดือน ซึ่งอาจจะฟังจากวิทยุ หรือดูจากโทรทัศน์ หรือคณะหนึ่งตะลุงเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเคยฟังหรือดูทั้งจากวิทยุ โทรทัศน์ หรือคณะหนึ่งตะลุงก็ได้ เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน และตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับข่าวสารในเรื่องสุขภาพอนามัยทั่วไปจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้ คือ

ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร พบว่าผู้ที่ฟังหรือดูสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และผู้ที่ฟังหรือดูส่วนใหญ่อายุระหว่าง 46 - 55 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่อายุอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง

ลักษณะของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน พบว่า ส่วนใหญ่มีเครื่องรับวิทยุมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง ส่วนผู้ที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์จะไปอาศัยดูจากแหล่งอื่น รายการวิทยุที่ชอบฟังมากที่สุดคือ รายการข่าว รองลงมาคือราย

การหนึ่งตะลุง ส่วนรายการโทรทัศน์รายการที่ชอบดูมากที่สุด คือ รายการข่าว
รองลงมาคือ รายการหนึ่งตะลุง และละคร ตามลำดับ

ผู้ที่ฟังหรือดูหนึ่งตะลุงส่วนใหญ่เคยฟังมาแล้วมากกว่า 31 ครั้ง เคย
ได้ฟังหรือดูจากคณะหนึ่งตะลุงหรือการแสดงสดบนเวทีมากที่สุด รองลงมาได้แก่
การดูจากโทรทัศน์และฟังจากวิทยุ ตามลำดับ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุข

ถ้าพิจารณาถึงการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภท
หนึ่งตะลุง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุข
จากหนึ่งตะลุงมากที่สุดถึงร้อยละ 80.5 เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และส่วน
ใหญ่มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วน
ใหญ่มีอาชีพเกษตรกร

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข
ในระดับต่ำ ร้อยละ 37.5 ระดับกลาง ร้อยละ 35.5 และระดับสูง ร้อยละ
27.0 อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ความรู้ทางด้าน
สุขภาพอนามัยที่ได้รับฟังจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงนั้น สามารถนำไปพัฒนา
ปรับปรุงสุขภาพอนามัยของตนเองได้ดีถึง ร้อยละ 77.0 โดยมีผู้มีความเห็นว่า
ความรู้ดังกล่าวไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้เพียงร้อยละ 3.5 เป็นเพราะฟังไม่
เข้าใจละเอียดพอ ร้อยละ 3.0 และไม่ตรงกับที่เคยปฏิบัติมา ร้อยละ 0.5

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของสื่ออื่นๆ นอกจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่ง
ตะลุงกลุ่มตัวอย่างใช้รับฟังความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแล้ว ส่วนใหญ่อาศัยสื่อ
บุคคลคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.0 รองลงมาคือ
สื่อโปสเตอร์และป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 75.5

เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาของข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการรู้ทุกเรื่องที่สามารถนำไปปฏิบัติดูแลตนเองและครอบครัวได้ ร่องลงมาเป็นความรู้เกี่ยวกับโรคที่เกี่ยวข้องกับอาการปวดต่างๆ เช่น ปวดหลัง ปวดข้อ ปวดกระดูก ปวดศีรษะ เป็นต้น และความรู้เกี่ยวกับโรคหวัด

ความสัมพันธ์ของลักษณะด้านประชากรกับการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจาก
สื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของลักษณะด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กับการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ปรากฏผล ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุข

จากการศึกษา พบว่า เพศชายเคยได้รับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงมากกว่าเพศหญิง และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือเพศชายได้รับฟังข่าวสารทางด้านสาธารณสุขมากกว่าเพศหญิง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันจะได้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุข

จากการศึกษา พบว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ 15 ปี ถึง 56 ปีขึ้นไป เคยได้รับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกันและจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันจะได้รับข่าวสารทาง

ด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับข่าวสารด้าน
สาธารณสุข

จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา เคยได้รับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงมากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาขึ้นไป และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางการศึกษาไม่มีผลต่อการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับข่าวสารด้านสาธารณสุข

จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร เคยได้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงมากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันจะได้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ของลักษณะด้านประชากรกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข
จากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของลักษณะด้านประชากร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ปรากฏผล ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข
 จากการศึกษา พบว่า เพศชายมีระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงมากกว่าเพศหญิง และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันจะมีระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข
 จากการศึกษา พบว่า ช่วงอายุ 15 - 35 ปี มีความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาคือช่วงอายุ 35 - 45 ปี ในขณะที่ช่วงอายุ 46 - 55 ปี มีระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุขต่ำมากที่สุด และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข
 จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับชั้นอุดมศึกษาขึ้นไปมีความรู้ข่าวสารสาธารณสุขในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับประถมศึกษา และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางการศึกษามีผลต่อระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุข

จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ นักเรียน นักศึกษา และอื่นๆ มีความรู้ข่าวสารสาธารณสุขอยู่ในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความรู้ข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงแตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงกับระดับความรู้ข่าวสารสาธารณสุข

จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง มีความรู้ข่าวสารสาธารณสุขในระดับที่แตกต่างกัน และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงกับระดับความรู้ข่าวสารสาธารณสุข พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่า การรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ไม่มีผลต่อระดับความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข

อภิปรายผล

จากผลการศึกษานี้เห็นได้ว่า ประชาชนในเขตชนบท ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตความผูกพันกับท้องถิ่น ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่และพอใจกับการรักษาสภาพเดิมเอาไว้ โอกาสในการรับรู้ข่าวสารและแหล่งบันเทิงต่างๆ มีจำนวนจำกัด ทำให้ยังคงมีความใกล้ชิดผูกพันกับสื่อที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น สื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราชยังให้ความสนใจอยู่ เพราะจะเห็นได้ว่ายังมีการฟังและดูหนึ่งตะลุง ทั้งจากวิทยุ

โทรทัศน์ และจากการแสดงสดบนเวที นอกจากนี้สิ่งหนึ่งที่ทำให้หนังตะลุงยังคงเป็นที่นิยมอยู่ คือทางจังหวัดนครศรีธรรมราชได้จัดงานประจำปีหรือที่เรียกว่างานเทศกาลเดือนสิบ ซึ่งในการจัดงานทุกปีจะมีการแข่งขันการแสดงหนังตะลุงของคณะต่างๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ในการจัดงานขึ้นในหมู่บ้านต่างๆ เช่น งานบวช งานศพ และงานฉลองต่างๆ เจ้าของงานหรือเจ้าภาพจะว่าจ้างคณะหนังตะลุงให้ไปแสดงในงานนั้นๆ และยังคงปฏิบัติกันเช่นนี้อยู่เสมอมา จนถือได้ว่าหนังตะลุงเป็นส่วนหนึ่งของงานถ้างานใดไม่มีการแสดงของหนังตะลุง งานนั้นก็ดูเจียมเหงามและขาดความสนุกลงไปมาก และเนื่องจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุงเป็นสื่อที่หาได้ง่าย ค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างราคาถูกและการจัดเวทีก็ทำได้ง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น ในการแสดงหนังตะลุงของแต่ละคณะ นอกจากจะให้ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องที่เล่นแล้ว นายหนังตะลุงยังได้สอดแทรกความรู้ที่ผู้ฟังหรือดูจะได้รับข้อคิดและวิธีปฏิบัติที่สามารถจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

โดยปกติคนเรามีพฤติกรรมที่จะเปิดรับข่าวสารต่างๆ อยู่แล้ว ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการและความพึงพอใจของตนเองเป็นสำคัญ คนเราอาจจะเปิดรับข่าวสารเพื่อสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง ในขณะที่อีกคนหนึ่งอาจต้องการนำเอาข่าวสารไปใช้ในการสนทนา แต่ทั้งนี้โดยมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุมาจากการสนองตอบความพึงพอใจของตนเอง ซึ่ง McCombs และ Becker (1979) กล่าวไว้ว่า "ความต้องการ ความพึงพอใจ เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้มีการใช้สื่อในอัตราสูง เพื่อการเรียนรู้ข่าวสาร" นอกจากนี้ Atkin (1973 : 36) ให้ความเห็นว่า "ความพึงพอใจมีรากฐานมาจากความบันเทิง หรือคุณค่าและผลประโยชน์ของข่าวสาร"

ดังนั้น การศึกษาถึงการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชครั้งนี้ จึงทำให้ทราบถึงสภาพการรับข่าวสาร

โดยเฉพาะข่าวสารทางด้านสาธารณสุขในขณะนี้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการนำเสนอข่าวสารทางด้านสาธารณสุขให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จากผลของการศึกษาทำให้เห็นได้ว่า สภาพการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขของประชาชนยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าใดนัก เห็นได้จากระดับความรู้ของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งในจุดนี้ผู้ที่ต้องการใช้สื่อพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการให้ความรู้ข่าวสารแก่ประชาชน คงจะต้องมีการประเมินถึงกระบวนการสื่อสารว่า จุดบกพร่องอยู่ที่ใด ผู้ส่งสาร ลักษณะของข่าวสาร ช่องทางในการเสนอข่าวสาร หรืออยู่ที่ผู้รับสารคือประชาชนเองที่ส่งผลกระทบให้การรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ

การรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เคยได้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความพยายามของกระทรวงสาธารณสุขในด้านการเผยแพร่ข่าวสารสุขภาพอนามัยสู่ชนบท โดยอาศัยสื่อที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นและใกล้ชิดกับประชาชน หรืออาจเป็นเพราะพื้นที่เขตที่ทำการวิจัย เคยเป็นพื้นที่ทดลองโครงการนำร่องในงานสาธารณสุขมูลฐานของกระทรวงสาธารณสุขมาก่อน จึงมีผลทำให้ประชาชนมีการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขค่อนข้างสูง

ส่วนประเภทสื่อที่ประชาชนใช้รับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขมากที่สุด พบว่าเป็นสื่อบุคคล ซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ฯลฯ มีอิทธิพลต่อระดับความรู้สูงกว่าสื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีและแนวความคิดของ Klapper (1960 : 15-49) ที่กล่าวถึงอิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลในสังคมว่า สื่อมวลชนเป็นได้เพียงแรงเสริมและสื่อมวลชนมิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคลในสังคม แต่ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากการสื่อสาร โดยเฉพาะการแพร่กระจายข่าวสารโดยบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็น ซึ่งมีความสำคัญมากในการสร้างทัศนคติและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ของบุคคล หรืออธิบายได้อีกว่าอาจเป็นเพราะสื่อบุคคลในที่นี้ส่วนใหญ่เป็นบุคลากร สาธารณสุขของรัฐ ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือ และศรัทธาของประชาชนในชนบท ที่สามารถจะฟังพาอาศัยเมื่อยามเจ็บป่วยได้ ทำให้ประชาชนในชนบทเชื่อฟังและ ยอมรับในข่าวสารที่ได้รับจากบุคลากรเหล่านี้

แต่อย่างไรก็ตามในการให้ความรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุข ยังต้องการการให้ศึกษาอย่างมาก ดังนั้น การใช้ศักยภาพของสื่อประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสมเข้ามาช่วย ในการให้ความรู้ข่าวสารเพื่อการพัฒนางานสาธารณสุข ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อในท้องถิ่น เพื่อช่วยกระจายความรู้และ ข่าวสารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนในชนบทต่อไป

จากปัจจุบันที่มีหน่วยงานของรัฐบาลพยายามใช้สื่อพื้นบ้าน ซึ่งถือเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการเสนอข่าวสาร ความรู้ในด้านต่างๆ ที่ก่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของประชาชน ทำให้เกิดปัญหาที่น่าจะคำนึงถึงต่อไป ว่า จะมีผลคุ้มค่าหรือไม่ในการนำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในการให้ความรู้ โดยเฉพาะ ความรู้ทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน ตามลักษณะที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ หรือควรจะมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

จากผลการวิจัยพบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง เพศ อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูล นอกจากนั้นยังปรากฏพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อระดับความรู้ทางด้านสาธารณสุข ซึ่งจากผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงสำหรับการวางแผนการใช้สื่อพื้นบ้านในการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข ก็คือ

1. กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสื่อสาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนที่ต้องการให้รับรู้ และเข้าใจในข่าวสารที่ได้นำเสนอออกไป การกำหนดกลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสาร ซึ่งจำแนกออกเป็นหลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล
2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนอกระบบสื่อสาร

ทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

เพศมีความสัมพันธ์ต่อการรับข่าวสารและระดับความรู้ทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

อายุมีความสัมพันธ์ต่อการรับข่าวสารและระดับความรู้ทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการรับข่าวสารและระดับความรู้ทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อการรับข่าวสารและระดับความรู้ทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและสภาวะแวดล้อมทางสังคมนอกระบบสื่อสาร มีผลต่อการเผยแพร่ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข ฉะนั้นเมื่อต้องการให้ความรู้แก่ประชาชน จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ประกอบกันด้วย และเสนอเนื้อหาของข่าวสารให้สอดคล้องกันเพื่อประสิทธิผลของการใช้สื่อ การคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเสียก่อนที่จะทำการสื่อสาร จะทำให้เราสามารถเข้าใจกลุ่มประชากรได้ดีขึ้น และรู้ถึงความต้องการของพวกเขา อันจะนำไปสู่การวางแผน

การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ เช่น เรารู้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ดูการ
แสดงหนังตะลุงมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา การเสนอเนื้อหาของข่าวสาร
ควรจะใช้ภาษาที่ฟังเข้าใจง่าย เป็นต้น

2. เนื้อหาของสาร เมื่อเข้าใจกลุ่มเป้าหมายแล้ว การวางแผนทาง
ในส่วนของการนำเสนอข่าวสารที่จะนำเสนอออกไป โดยรวมถึงวิธีการนำเสนอ การ
ลำดับเรื่อง และรูปแบบการนำเสนอด้วย ก็นับได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อ
เรียกร้องให้เกิดความสนใจจากผู้รับ และเพื่อให้ข่าวสารที่ส่งออกไปมีประสิทธิภาพ
มากขึ้น การสำรวจถึงพฤติกรรมและแนวความคิดของประชาชนนับว่าเป็นสิ่งที่
จำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไข ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง
เนื้อหาสาระของสารให้สอดคล้องกับลักษณะของประชาชน และสภาวะแวดล้อม
ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ต้องการได้รับข่าวสาร
ความรู้เกี่ยวกับโรคปวดต่างๆ เช่น ปวดข้อ ปวดกระดูก ปวดหลัง ปวดศีรษะ
และความรู้เกี่ยวกับโรคหัวใจ เป็นต้น ซึ่งนั่นหมายความว่า เราควรเลือก
เนื้อหาของข่าวสารที่เป็นความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

นอกจากนั้น จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความชอบในการฟังรายการทาง
วิทยุและชมรายการทางโทรทัศน์ ทำให้พบว่า ประชาชนชอบฟังและชมรายการ
ข่าวมากที่สุด รองลงมาคือรายการหนังตะลุง ซึ่งถ้ามีการเผยแพร่ข่าวสารทาง
ด้านสาธารณสุข ในช่วงเวลาที่รายการหนังตะลุงออกเผยแพร่ก็จะก่อประโยชน์
ในการเผยแพร่ความรู้เพื่อการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนอีกทางหนึ่ง นอก
เหนือจากคณะหนังตะลุงที่แสดงสดบนเวที

ข้อเสนอแนะ

ในงานการพัฒนาสุขภาพอนามัย อันจะมีผลต่อการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในชนบท โดยใช้สื่อมวลชนในท้องถิ่น ซึ่งในที่นี้คือ สื่อพื้นบ้าน ประเภทหนึ่งตะลุง ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและดำเนินงานในการให้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในภาคใต้โดยใช้หนึ่งตะลุงดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงในเขตอื่นๆ หรือจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้อีก เพื่อจะได้นำผลการรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขมาเปรียบเทียบกันต่อไป
2. ควรมีการศึกษาประเมินถึงประสิทธิผลของสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงในการให้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวโดยวัด 2 ครั้งและใช้เนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง แล้วนำผลที่ได้มาประเมิน เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุง ว่ามีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนมากน้อยเพียงใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย